Sentenca: Visoki trgovački sud Republike Hrvatske

Parnični postupak - stranačka sposobnost

Zbirni podatci

Broj odluke: Pž-8126/04
Datum odluke: 16.01.2007
Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO

Pravna podloga

Članak 77. Zakona o parničnom postupku (NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)
Članak 7. stavak 3. Zakona o trgovačkim društvima (NN 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Sentenca

Podružnica trgovačkog društva nije pravna osoba, pa stoga ne može biti stranka u postupku. S obzirom na to da poslovanjem podružnice trgovačkog društva prava i obveze stječe društvo, samo trgovačko društvo može biti stranka u sporu o pravima i obvezama iz ugovora koji je nastao poslovanjem podružnice.

Tekst

Naime, stranačka sposobnost je svojstvo određenog subjekta da može biti nositelj parničnih procesnih prava i dužnosti. Nasuprot tome, parnična sposobnost je svojstvo određene osobe da s procesno pravnim učinkom poduzima procesne radnje u postupku.

Prema tome, stranačka je sposobnost pretpostavka za postojanje parnične sposobnosti jer svaka parnično sposobna osoba mora imati i stranačku sposobnost.

Iz navedenog proizlazi da radnje u postupku može poduzimati pravna ili fizička osoba i to samostalno, ili putem zastupnika po zakonu (zakonskog zastupnika), ili putem punomoćnika.

Međutim, neovisno o načinu zastupanja, prema odredbi članka 77. stavak 1. Zakona o parničnom postupku stranka u postupku može biti svaka fizička i pravna osoba.

Prema tome, uz iznimke iz članka 77. stavak 2. i 3. Zakona o parničnom postupku, samo fizička odnosno pravna osoba može biti stranka u parničnom postupku.

Budući da je odredbom članka 4. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine" broj 111/93, 34/99, 121/99, 52/00 i 118/03) propisano da trgovačko društvo svojstvo pravne osobe stječe upisom u trgovački registar, samo trgovačko društvo može biti stranka u postupku.

Stranka u postupku ne može biti podružnica trgovačkog društva budući da prema odredbi članka 7. stavak 3. Zakona o trgovačkim društvima podružnica nije pravna osoba; premda podružnica posluje pod svojom tvrtkom, njenim poslovanjem prava i obveze stječe trgovačko društvo čija je ona podružnica.

Iz ovršnog prijedloga (tužbe) proizlazi da je tužitelj kao ovrhovoditelj sebe naznačio kao „ALLIANZ ZAGREB d.d., PODRUŽNICA RIJEKA" i u odnosu na tako naznačenog tužitelja (ovrhovoditelja) sud prvog stupnja je donio rješenje o ovrsi broj Ovrv-7896/99 dana 25. veljače 2000. godine, te je i kasnije po prigovoru tuženika kao ovršenika nastavio voditi parnični postupak bez da je prethodno sukladno odredbi članka 83. stavak 1. Zakona o parničnom postupku pozvao tužitelja da (u tom dijelu) ispravi tužbu.

Sukladno tužbi tužitelja sud prvog stupnja je i donio pobijanu presudu naznačivši tužitelja identično kako je tužitelj sebe naznačio u tužbi. Upravo zbog navedenog sud prvog stupnja počinio je bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavak 2. točka 8. Zakona o parničnom postupku.

Naime, kako je ranije navedeno, samo trgovačko društvo može biti stranka u postupku, ali ne i njegova podružnica. Zbog toga, tužitelj u tužbi mora naznačiti kao stranku sebe, a ne svoju podružnicu.

To znači da tužitelj mora naznačiti u tužbi svoju tvrtku, a ne tvrtku svoje podružnice. Tvrtka je ime pod kojim trgovačko društvo posluje i pod kojim sudjeluje u pravnom prometu (članak 11. stavak 1. Zakona o trgovačkim društvima), a tvrtka trgovačkog društva mora uz naznaku kojom se pobliže obilježava ime društva, sadržavati naznaku predmeta poslovanja te oblik trgovačkog društva (članak 13. istog Zakona), time da trgovačko društvo može upotrebljavati i skraćenu tvrtku, koja mora sadržavati karakteristični dio tvrtke i naznaku oblika trgovačkog društva (članak 19. navedenog Zakona).

Trgovačko društvo može samo pod svojom tvrtkom tužiti i biti tuženo u svim vrstama postupka, ali ne i pod tvrtkom svoje podružnice neovisno o tome što poslovanjem podružnice trgovačko društvo stječe prava i obveze.

Budući da je u konkretnom slučaju tužitelj podružnica trgovačkog društva jer je kao tužitelj naznačena tvrtka podružnice, iako niti to nije učinjeno pravilno s obzirom na to da u tvrtci podružnice nije naznačena djelatnosti podružnice (članak 26. stavak 2. točka 2. Zakona o trgovačkim društvima), a podružnica ne može biti stranka u postupku jer nije pravna osoba, u postupku je kao tužitelj sudjelovala osoba koja ne može biti stranka u postupku.

Time je počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavak 2. točka 8. Zakona o parničnom postupku na koju drugostupanjski sud povodom žalbe pazi po službenoj dužnosti.